

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kaheksas koda)

9. juuli 2020*

Apellatsioonkaebus – Ühine välis- ja julgeolekupoliitika – Süüria vastu suunatud piiravad meetmed – Meetmed Süürias tegutsevate juhtivate ettevõtjate suhtes – Isikute loetelu, kelle suhtes kohaldatakse rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamist – Hageja nime lisamine – Tühistamishagi ja kahju hüvitamise nõue

Kohtuasjas C-241/19 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 18. märtsil 2019 esitatud apellatsioonkaebus,

George Haswani, elukoht Yabroud (Süüria), esindaja: advokaat G. Karouni,

hageja,

teised menetlusosalised:

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: S. Kyriakopoulou ja V. Piessevaux,

kostja esimeses kohtuastmes,

Euroopa Komisjon, esindajad: A. Bouquet, L. Baumgart ja A. Tizzano, hiljem A. Bouquet ja L. Baumgart,

menetlusse astuja esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHUS (kaheksas koda),

koosseisus: koja president L. S. Rossi, kohtunikud J. Malenovský ja F. Biltgen (ettekandja),

kohtujurist: E. Tanchev,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

otsuse

- 1 George Haswani palub oma apellatsioonkaebuses tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 16. jaanuari 2019. aasta kohtuotsus Haswani vs. nõukogu (T-477/17, ei avaldata, EU:T:2019:7, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“), millega see kohus jättis rahuldamata esiteks tema ELTL artikli 263 alusel esitatud nõude tühistada nõukogu 27. mai 2016. aasta otsus (ÜVJP) 2016/850, millega muudetakse otsust 2013/255/ÜVJP, mis käsitleb Süüria vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT 2016, L 141, lk 125), nõukogu 27. mai 2016. aasta rakendusmäärus (EL) 2016/840, millega rakendatakse määrust (EL) nr 36/2012, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses olukorraga Süürias (ELT 2016, L 141, lk 30), nõukogu 29. mai 2017. aasta otsus (ÜVJP) 2017/917, millega muudetakse otsust 2013/255/ÜVJP, mis käsitleb Süüria vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT 2017, L 139, lk 62), nõukogu 29. mai 2017. aasta rakendusmäärus (EL) 2017/907, millega rakendatakse määrust (EL) nr 36/2012, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses olukorraga Süürias (ELT 2017, L 139, lk 15), nõukogu 10. juuli 2017. aasta rakendusotsus (ÜVJP) 2017/1245, millega rakendatakse otsust 2013/255/ÜVJP, mis käsitleb Süüria vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT 2017, L 178, lk 13), nõukogu 10. juuli 2017. aasta rakendusmäärus (EL) 2017/1241, millega rakendatakse määrust (EL) nr 36/2012, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses olukorraga Süürias (ELT 2017, L 178, lk 1), nõukogu 28. mai 2018. aasta otsus (ÜVJP) 2018/778, millega muudetakse otsust 2013/255/ÜVJP, mis käsitleb Süüria vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT 2018, L 131, lk 16), ja nõukogu 28. mai 2018. aasta rakendusmäärus (EL) 2018/774, millega rakendatakse määrust (EL) nr 36/2012, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses olukorraga Süürias (ELT 2018, L 131, lk 1), teda puudutavas osas, ning teiseks ELTL artikli 268 alusel esitatud nõude, et hagejale hüvitataks kahju, mis talle väidetavalt tekitati otsustega 2017/917 ja rakendusmäärusega 2017/907.

Õiguslik raamistik

- 2 Nõukogu 31. mai 2013. aasta otsuse 2013/255/ÜVJP, mis käsitleb Süüria vastu suunatud piiravaid meetmeid (ELT 2013, L 147, lk 14), artiklis 27 oli ette nähtud järgmist:

„1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et hoida ära I lisas loetletud isikute, kes vastutavad tsiviilelanike vastu suunatud vägivaldsete repressioonide eest Süürias, režiimist kasu saavate või seda toetavate isikute ja nendega seotud isikute sisenemine oma riigi territooriumile või selle läbimine.

[...]“.

- 3 Otsuse 2013/255 artikkel 28 oli sõnastatud järgmiselt:

„1. Külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad I ja II lisas loetletud isikutele, kes vastutavad tsiviilelanike vastu suunatud vägivaldsete repressioonide eest Süürias, režiimist kasu saavatele või seda toetavatele isikutele ja üksustele ning nendega seotud isikutele ja üksustele, või mis on nende omandis, valduses või kontrolli all.

[...]“.

- 4 Otsust 2013/255 muudeti nõukogu 12. oktoobri 2015. aasta otsusega (ÜVJP) 2015/1836 (ELT 2015, L 266, lk 75, parandus ELT 2016, L 336, lk 42, edaspidi „muudetud otsus 2013/255“).

- 5 Otsuse 2015/1836 põhjendustes 2, 5 ja 6 on märgitud järgmist:

„(2) [...] Nõukogu on korduvalt väljendanud sügavat muret halveneva olukorra pärast Süürias ning eelkõige inimõiguste ja rahvusvahelise humanitaarõiguse laiaulatusliku ja süstemaatilise rikkumise pärast.

[...]

- (5) Nõukogu märgib, et Süüria režiim jätkab repressioonipoliitikat ning peab olukorra jätkuvat tõsidust arvestades vajalikuks säilitada kehtestatud piiravad meetmed ja tagada nende tõhusus, arendades neid edasi ning kohaldades samal ajal jätkuvalt sihipärast ja diferentseeritud lähenemisviisi ning võttes arvesse Süüria elanikkonna humanitaarolukorda. Nõukogu on seisukohal, et Süürias valitsevat konkreetset olukorda arvestades on teatavatesse kategooriatesse kuuluvad isikud ja üksused kõnealuste piiravate meetmete tõhususe seisukohalt eriti olulised.
- (6) Nõukogu on teinud kindlaks, et kuna majandus on Süüria režiimi põhjaliku kontrolli all, säilitab osa Süürias tegutsevatest juhtivatest ettevõtjatest oma staatuse üksnes seetõttu, et nad on režiimiga tihedalt seotud ning neil on selles mõjuvõimu ja režiimi poolne toetus. Nõukogu leiab, et tuleks kehtestada piiravad meetmed, et kehtestada riiki lubamise piirangud ning külmutada kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad nõukogu poolt kindlaks tehtud ja nendele I lisas loetletud Süürias tegutsevatele juhtivatele ettevõtjatele või on nende omandis, valduses või kontrolli all, eesmärgiga takistada neil režiimi materiaalselt või rahaliselt toetamast, ning avaldada nende mõjuvõimu kaudu režiimile survet oma repressioonipoliitika muutmiseks.“

6 Muudetud otsuse 2013/255 artikli 27 lõigetes 1-4 on ette nähtud järgmist:

„1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et hoida ära I lisas loetletud isikute, kes vastutavad tsiviilelanike vastu suunatud vägivaldsete repressioonide eest Süürias, režiimist kasu saavate või seda toetavate isikute ja nendega seotud isikute sisenemine oma riigi territooriumile või selle läbimine.

2. Kooskõlas põhjendustes 5 kuni 11 esitatud nõukogu hinnangute ja otsustega Süüria olukorra kohta, võtavad liikmesriigid samuti vajalikud meetmed, et nende territooriumile ei siseneks ega nende territooriumi ei läbiks järgmised isikud:

- a) Süürias tegutsevad juhtivad ettevõtjad;
- b) Assadi või Makhloufi perekonna liikmed;
- c) pärast 2011. aasta maid ametis olnud Süüria valitsuse ministrid;
- d) pärast 2011. aasta maid teenistuses olnud Süüria relvajõudude liikmed koloneli auastmes ja sellega võrdväärses või sellest kõrgemas auastmes;
- e) pärast 2011. aasta maid ametis olnud Süüria julgeoleku- ja luureteenistuse liikmed;
- f) režiimiga seotud relvastatud üksuste liikmed või
- g) keemiarelava leviku sektoris tegutsevad isikud,

[...]

3. Ühte lõikes 2 osutatud kategooriasse kuuluvaid isikuid ei kanta ega jäeta I lisas esitatud isikute ja üksuste loetellu, kui on piisavalt teavet selle kohta, et nad ei ole või enam ei ole režiimiga seotud või ei mõjuta seda või ei kujuta tegelikku kõrvalehoidumise riski.

4. Kõik loetellu kandmise otsused tehakse individuaalsel alusel ja juhtumipõhiselt, võttes arvesse meetme proportsionaalsust.“

7 Selle otsuse artikli 28 lõigetes 1–4 on sätestatud järgmist:

„1. Külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad I ja II lisas loetletud isikutele, kes vastutavad tsiviilelanike vastu suunatud vägivaldsete repressioonide eest Süürias, režiimist kasu saavatele või seda toetavatele isikutele ja üksustele ning nendega seotud isikutele ja üksustele, või mis on nende omandis, valduses või kontrolli all.

2. Kooskõlas põhjendustes 5–11 esitatud nõukogu hinnangute ja otsustega Süüria olukorra kohta, külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad järgmistele isikutele või on nende omandis, valduses või kontrolli all:

- a) Süürias tegutsevad juhtivad ettevõtjad;
- b) Assadi või Makhloufi perekonna liikmed;
- c) pärast 2011. aasta maid ametis olnud Süüria valitsuse ministrid;
- d) pärast 2011. aasta maid teenistuses olnud Süüria relvajõudude liikmed koloneli auastmes ja sellega võrdväärses või sellest kõrgemas auastmes;
- e) pärast 2011. aasta maid ametis olnud Süüria julgeoleku- ja luureteenistuse liikmed;
- f) režiimiga seotud relvastatud üksuste liikmed või
- g) keemiarelvade leviku sektoris tegutsevate üksuste, agentuuride, asutuste või institutsioonide liikmed,

[...]

3. Ühte lõikes 2 osutatud kategooriasse kuuluvaid isikud, üksusi või asutusi ei kanta ega jäeta I ja II lisas esitatud isikute ja üksuste loetellu, kui on piisavalt teavet selle kohta, et nad ei ole või enam ei ole režiimiga seotud või ei mõjuta seda või ei kujuta tegelikku kõrvalehoidumise riski.

4. Kõik loetellu kandmise otsused tehakse individuaalsel alusel ja juhtumipõhiselt, võttes arvesse meetme proportsionaalsust.“

Vaidluste taust

- 8 Vaidluse taust on esitatud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1–30. Käesoleva menetluse huvides võib selle kokku võtta järgmiselt.
- 9 Hageja on Süüria kodanikust ettevõtja.
- 10 Mõistes rangelt hukka rahumeelsete meelevahelduste vägivaldse mahasurumise erinevates paikades kogu Süürias ja kutsudes Süüria võimu üles hoiduma jõu kasutamisest, võttis Euroopa Liidu Nõukogu 9. mail 2011 vastu otsuse 2011/273/ÜVJP Süüria vastu suunatud piiravate meetmete kohta (ELT 2011, L 121, lk 11).
- 11 Nende isikute nimed, kes vastutavad tsiviilelanike vastu suunatud vägivaldsete repressioonide eest Süürias, ning nendega seotud füüsiliste või juriidiliste isikute ja üksuste nimed on toodud otsuse 2011/273 lisas. Selle otsuse artikli 5 lõike 1 kohaselt võib nõukogu liikmesriigi või liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekul lisas muudatusi teha.

- 12 Kuna osa Süüria Araabia Vabariigi vastu suunatud piiravatest meetmetest kuuluvad EL-i toimimise lepingu reguleerimisalasse, võttis nõukogu vastu 9. mai 2011. aasta määruse (EL) nr 442/2011 piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Süürias (ELT 2011, L 121, lk 1). See määrus on olulises osas identne otsusega 2011/273, kuid näeb ette võimalused külmutatud rahaliste vahendite vabastamiseks. Nimetatud määruse II lisas toodud loetelu neist isikutest, üksustest ja asutustest, keda peetakse asjaomaste repressioonide eest kas vastutavaks või seotuks nendega, kes repressioonide eest vastutavad, on identne otsuse 2011/273 lisas toodud loeteluga.
- 13 Võttes arvesse Süürias valitseva olukorra tõsidust, leidis nõukogu 1. detsembri 2011. aasta otsuses 2011/782/ÜVJP, mis käsitleb Süüria vastu suunatud piiravaid meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus 2011/273 (ELT 2011, L 319, lk 56), et on vaja kehtestada täiendavad piiravad meetmed. Otsuse 2011/782 artiklis 18 on ette nähtud piirangud nende isikute Euroopa Liidu territooriumile lubamisel, kelle nimed on loetletud selle otsuse I lisas, ja artiklis 19 külmutatakse nende isikute ja üksuste rahalised vahendid ja majandusressursid, kelle nimed on loetletud nimetatud otsuse I ja II lisas.
- 14 Määrus nr 442/2011 asendati nõukogu 18. jaanuari 2012. aasta määrusega (EL) nr 36/2012 piiravate meetmete kohta seoses olukorraga Süürias (ELT 2012, L 16, lk 1).
- 15 Nõukogu 29. novembri 2012. aasta otsusega 2012/739/ÜVJP, mis käsitleb Süüria vastu suunatud piiravaid meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus 2011/782 (ELT 2012, L 330, lk 21), koondati asjaomased piiravad meetmed kokku ühte õigusakti.
- 16 Otsus 2012/739 asendati otsusega 2013/255. Selle otsuse kehtivust pikendati 1. juunini 2015 nõukogu 28. mai 2014. aasta otsusega 2014/309/ÜVJP, millega muudetakse otsust 2013/255 (ELT 2014, L 160, lk 37).
- 17 Hageja nimi lisati nõukogu 6. märtsi 2015. aasta rakendusotsuse (ÜVJP) 2015/383, millega rakendatakse otsust 2013/255 (ELT 2015, L 64, lk 41), otsuse 2013/255 I lisa, mis käsitleb selles otsuses silmas peetud isikute loetelu, A jao 203. reale, koos tema nime sellesse loetellu kandmise kuupäevaga, milleks on 7. märts 2015, ja koos järgmiste põhjendustega:
- „Väljapaistev Süüria ärimees, Süüria suure tehnoloogia- ja ehitusettevõtte HESCO Engineering and Construction Company kaasomanik. Tal on tihedaid sidemeid Süüria režiimiga.
- George Haswani toetab režiimi ja saab sellest kasu, kuna tal on vahendajaroll Süüria režiimi poolt ISILilt nafta ostmise tehingutes.
- Ta saab režiimist kasu ka tänu soodsale kohtlemisele, sealhulgas lepingu sõlmimisele (alltöövõtjana) Venemaa suure naftaettevõtja Sroytransgaziga.“
- 18 Nõukogu võttis 6. märtsil 2015 vastu rakendusmääruse (EL) 2015/375, millega rakendatakse määrust nr 36/2012 (ELT 2015, L 64, lk 10). Hageja nimi kanti määruse nr 36/2012 II lisa A jaos toodud loetellu samade märgete ja põhjendustega nagu rakendusotsuses 2015/383.
- 19 Nõukogu pikendas 28. mai 2015. aasta otsusega (ÜVJP) 2015/837, millega muudetakse otsust 2013/255 (ELT 2015, L 132, lk 82), otsust 2013/255 kuni 1. juunini 2016. Samal päeval võttis ta vastu rakendusmääruse (EL) 2015/828, millega rakendatakse määrust nr 36/2012 (ELT 2015, L 132, lk 3).
- 20 Nõukogu võttis 12. oktoobril 2015 vastu otsuse 2015/1836, millega muudetakse otsust 2013/255/ÜVJP. Samal päeval võttis ta vastu määruse (EL) 2015/1828, millega muudetakse määrust nr 36/2012 (ELT 2015, L 266, lk 1).

- 21 Nõukogu võttis 27. mail 2016 vastu otsuse 2016/850. Hageja nimi jäeti otsuse 2013/255 I lisa, mis käsitleb selles otsuses silmas peetud isikute loetelu, A jao 203. reale, koos tema nime sellesse loetellu kandmise kuupäevaga, milleks on 7. märts 2015, ning järgmiste põhjendustega:

„Süürias tegutsev suurärimees, kel on ärihuvid tehnoloogia-, ehitus- ning nafta- ja gaasisektorites ja/või kes tegutseb nimetatud sektorites. Tal on ärihuvid ja/või märkimisväärne mõju mitmes Süüria äriühingus ja üksuses, eelkõige on selleks HESCO Engineering and Construction Company, mis on suur tehnoloogia- ja ehitusettevõte.

George Haswanil on tihedaid sidemeid Süüria režiimiga. Ta toetab režiimi ja saab sellest kasu, kuna tal on vahendajaroll Süüria režiimi poolt ISILilt nafta ostmise tehingutes. Ta saab režiimist kasu ka tänu soodsale kohtlemisele, sealhulgas lepingu sõlmimisele (alltöövõtjana) Venemaa suure naftaettevõtja Stroytransgaziga.“

- 22 Nõukogu võttis 27. mail 2016 vastu rakendusmääruse 2016/840. Hageja nimi jäeti määruse nr 36/2012 II lisa A jao loetellu samade märgete ja põhjendustega nagu otsuses 2016/850.

- 23 Nõukogu edastas hageja esindajale 30. mail 2016 saadetud kirjas hagejale otsuse 2016/850 ja rakendusmääruse 2016/840 koopia.

- 24 Hageja esitatud hagi järel tühistas Üldkohus 22. märtsi 2017. aasta kohtuotsusega Haswani vs. nõukogu (T-231/15, ei avaldata, EU:T:2017:200) rakendusotsuse 2015/383, rakendusmääruse 2015/375, otsuse 2015/837 ja rakendusmääruse 2015/828 hagejat puudutavas osas. Otsuse 2016/850 ja rakendusmääruse 2016/840 peale esitatud hagi osa jättis Üldkohus vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata põhjendusel, et muutmistaotlust sisaldav menetluskohustus ei vasta Üldkohtu kodukorra artikli 86 lõikes 4 sätestatud tingimustele. Euroopa Kohus, kellele esitati apellatsioonkaebus, ei nõustunud Üldkohtu arutluskäiguga tingimuste kohta, millele peab vastama hagiavalduses esitatud väidete ja argumentide muutmise avaldus, ning tühistas 24. jaanuari 2019. aasta kohtuotsusega Haswani vs. nõukogu (C-313/17 P, EU:C:2019:57) Üldkohtu otsuse selles osas. Kohtuasja Üldkohtusse tagasisaatmise järel jättis Üldkohus 11. septembri 2019. aasta kohtumäärusega Haswani vs. nõukogu (T-231/15 RENV, ei avaldata, EU:T:2019:589) hagi otsuse 2016/850 ja rakendusmääruse 2016/840 vastu sunnitud osas rahuldamata kui osaliselt ilmselgelt vastuvõetamatu ja osaliselt ilmselgelt põhjendamatu.

- 25 Nõukogu pikendas 29. mai 2017. aasta otsusega 2017/917 otsust 2013/255 kuni 1. juunini 2018. Ta võttis 29. mail 2017 vastu rakendusmääruse 2017/907.

- 26 Nõukogu teatas hageja esindajale 19. juunil 2017 saadetud kirjas, et ta kavatses pärast loetellu kandmise läbivaatamist muuta hageja nime kandmise põhjendusi otsuse 2013/255 I lisa A jaos ja määruse nr 36/2012 II lisa A jaos toodud loeteludesse. Nõukogu määras hagejale tähtaja, mille jooksul ta saab esitada võimalikke märkusi.

- 27 Hageja esindaja vaidlustas 29. juuni 2017. aasta kirjas hageja nime uuesti kandmise nimetatud loeteludesse.

- 28 Nõukogu võttis 10. juulil 2017 vastu rakendusotsuse 2017/1245. Hageja nimi jäeti alles otsuse 2013/255 I lisa, mis käsitleb selles otsuses käsitletud isikute loetelu, A jao 203. reale koos tema nime sellesse loetellu kandmise kuupäevaga, milleks on 7. märts 2015, ning järgmiste põhjendustega:

„Süürias tegutsev suurärimees, kel on huvid ja/või kes tegutseb inseneri-, ehitus-, nafta-, ja gaasisektoris. Tal on ärihuvid ja/või märkimisväärne mõju mitmes Süüria äriühingus ja üksuses, eelkõige on selleks HESCO Engineering and Construction Company, mis on suur tehnoloogia- ja ehitusettevõte.“

- 29 Nõukogu võttis 10. juulil 2017 vastu rakendusotsuse 2017/1241. Hageja nimi jäeti määruse nr 36/2012 II lisa A jaos toodud loetellu samade märgete ja põhjendustega nagu rakendusotsuses 2017/1245.
- 30 Nõukogu vastas hageja esindajale 11. juulil 2017 saadetud kirjas tema 29. juuni 2017. aasta kirjale ning edastas hagejale rakendusotsuse 2017/1245 ja rakendusmääruse 2017/1241 koopia.
- 31 Nõukogu pikendas 28. mai 2018. aasta otsusega 2018/778 otsust 2013/255 kuni 1. juunini 2019. Lisaks muudeti otsuse 2013/255 I lisas olevaid erinevaid kandeid, mis puudutavad muid isikuid kui hageja. Vastavalt selle artiklile 3 jõustub otsus 2018/778 järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.
- 32 Nõukogu võttis 28. mail 2018 vastu rakendusmääruse 2018/774. Selle rakendusmääruse artikli 1 alusel muudeti määruse nr 36/2012 II lisa, et võtta arvesse otsusega 2018/778 otsuse 2013/255 I lissasse tehtud muudatusi. Vastavalt selle määruse artiklile 2 jõustub see määrus *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamisele järgneval päeval.

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

- 33 Hageja esitas hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 31. juulil 2017 ning milles ta palus esiteks tühistada otsus 2016/850, rakendusmäärus 2016/840, otsus 2017/917, rakendusmäärus 2017/907, rakendusotsus 2017/1245 ja rakendusmäärus 2017/1241 ning teiseks hüvitada otsusega 2017/917 ja rakendusmäärusega 2017/907 väidetavalt tekitatud kahju.
- 34 Nõukogu esitas 15. novembril 2017 Üldkohtu kantseleisse kostja vastuse.
- 35 11. jaanuari 2018. aasta otsusega lubati Euroopa Komisjonil astuda menetlusse nõukogu nõuete toetuseks ning ta esitas menetlusse astuja seisukohad 23. veebruaril 2018.
- 36 Hageja palus Üldkohtu kantseleisse 6. juulil 2018 saabunud avalduses muuta oma nõudeid, et tühistada otsus 2018/778 ja rakendusmäärus 2018/774.
- 37 Hageja põhjendas oma hagi kolme väitega, millest esimeses väitis ta, et on rikutud põhjendamiskohustust, teises, et on rikutud proportsionaalsuse põhimõtet, ja kolmandas sisuliselt seda, et on tehtud hindamisviga.
- 38 Üldkohus jättis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 47 hagi otsuse 2016/850 ja rakendusmääruse 2016/840 tühistamise nõude osas vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.
- 39 Sisulistes küsimustes leidis Üldkohus pärast seda, kui ta oli vaidlustatud kohtuotsuse punktides 51 ja 53 analüüsinud piiravate meetmete kohaldamise tingimuste muutmist otsusega 2015/1836, nimetatud kohtuotsuse punktis 64 seoses väitega, et rikutud on põhjendamiskohustust, et muudetud otsuse 2013/255 artiklite 27 ja 28 lõikes 2 kehtestatud tingimused kujutavad endast objektiivseid, autonoomseid ja piisavaid tingimusi, mis võimaldavad kohaldada piiravaid meetmeid asjaomaste isikute suhtes, ilma et oleks vaja tõendada, et viimased toetavad valitsevat režiimi või et nad saavad selle režiimi elluviidava poliitika tõttu kasu.
- 40 Proportsionaalsuse põhimõtte rikkumist käsitleva väite osas kordas Üldkohus kohaldatavat kohtupraktikat ja leidis eelkõige seoses apellandi suhtes võetud piiravate meetmete vajalikkusega vaidlustatud kohtuotsuse punktis 76, et alternatiivsed ja vähem piiravad meetmed ei võimalda taotletavat eesmärki sama tõhusalt saavutada.

- 41 Pärast seda, kui Üldkohus oli tagasi lükanud ka kolmanda väite, et on tehtud hindamisviga, ja sellest tulenevalt kogu tühistamisnõude, järeldas Üldkohus sellest, et kahju hüvitamise nõue tuleb jätta rahuldamata, kuna ühegi argumendiga, mis esitati nende aktide õigusvastasuse tõendamiseks, mille tühistamist taotletakse, ei nõustatud.

Poolte nõuded Euroopa Kohtus

- 42 Apellant palub oma apellatsioonkaebuses Euroopa Kohtul:

- tühistada vaidlustatud kohtuotsus;
- kohustada kustutama tema nimi otsuse 2013/255 I lisa A jaos ja määruse nr 36/2012 II lisa A jaos toodud loeteludest;
- tühistada otsus 2015/1836 ja määrus 2015/1828;
- mõista nõukogult väidetavalt tekitatud mittevarelise kahju eest välja 100 000 eurot ja
- mõista kohtukulud välja nõukogult.

- 43 Nõukogu palub Euroopa Kohtul:

- jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja
- mõista kohtukulud välja apellandilt.

- 44 Komisjon palub Euroopa Kohtul:

- jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja
- mõista kohtukulud välja apellandilt.

Apellatsioonkaebus

- 45 Apellant põhjendab oma apellatsioonkaebust kolme väitega, mis puudutavad vastavalt tõendamiskoormise ümberpööramist ja süütuse presumptsiooni põhimõtte rikkumist, põhjendamiskohustuse rikkumist ning proportsionaalsuse põhimõtte rikkumist.

Vastuvõetavus

- 46 Kõigepealt väidab komisjon, et väited on vastuvõetamatud, kuna need põhinevad samadel argumentidel kui need, mis esitati Üldkohtule esitatud hagi, ega näita selgelt, miks vaidlustatud kohtuotsus on ekslik.
- 47 Seoses sellega tuleb korrata, et vastavalt ELTL artiklile 256 ja Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 58 esimesele lõigule peab apellatsioonkaebus piirduma õigusküsimustega ja selle aluseks võib olla üksnes Üldkohtu pädevuse puudumine, menetlusnormide selline rikkumine Üldkohtu poolt, mis kahjustab apellandi huve, või liidu õiguse rikkumine Üldkohtu poolt (vt seoses sellega 26. juuni 2012. aasta kohtuotsus Poola vs. komisjon, C-335/09 P, EU:C:2012:385, punkt 23, ja 29. oktoobri 2015. aasta kohtuotsus komisjon vs. ANKO, C-78/14 P, EU:C:2015:732, punkt 21).

- 48 Lisaks tuleneb ELTL artiklist 256, Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 58 esimesest lõigust ning Euroopa Kohtu kodukorra artikli 168 lõike 1 punktist d ja artikli 169 lõikest 2, et apellatsioonkaebuses peavad olema täpselt näidatud selle kohtuotsuse kritiseeritavad osad, mille tühistamist nõutakse, ning seda nõuet konkreetselt põhjendavad õiguslikud argumendid (vt seoses sellega eelkõige 26. juuni 2012. aasta kohtuotsus Poola vs. komisjon, C-335/09 P, EU:C:2012:385, punkt 25, ja 19. juuni 2014. aasta kohtuotsus Commune de Millau ja SEMEA vs. komisjon, C-531/12 P, EU:C:2014:2008, punkt 47).
- 49 Seega ei vasta nendest sätetest tulenevatele põhjendamisnõuetele apellatsioonkaebus, milles piirduakse Üldkohtus juba esitatud väidete ja argumentide – kaasa arvatud need, mis põhinesid selle kohtu poolt sõnaselgelt tagasi lükatud faktidel – kordamise või sõnasõnalise taasesitamisega. Selline apellatsioonkaebus kujutab endast nimelt tegelikult nõuet, mille eesmärk on saavutada Üldkohtule esitatud hagiavalduse uuesti läbivaatamine, mis aga ei kuulu Euroopa Kohtu pädevusse (vt seoses sellega 26. juuni 2012. aasta kohtuotsus Poola vs. komisjon, C-335/09 P, EU:C:2012:385, punkt 26, ja 19. juuni 2014. aasta kohtuotsus Commune de Millau ja SEMEA vs. komisjon, C-531/12 P, EU:C:2014:2008, punkt 48).
- 50 Ent kui apellant vaidlustab selle, kuidas Üldkohus on liidu õigust tõlgendanud või kohaldanud, võib esimeses kohtuastmes läbi vaadatud õiguslikke asjaolusid apellatsioonimenetluses uuesti arutusele võtta. Nimelt, kui apellant ei saaks oma apellatsioonkaebust juba Üldkohtus kasutatud väidete ja argumentidega sel viisil põhjendada, kaotaks apellatsioonimenetlus osaliselt oma mõtte (vt seoses sellega 26. juuni 2012. aasta kohtuotsus Poola vs. komisjon, C-335/09 P, EU:C:2012:385, punkt 27).
- 51 Käesolevas asjas on apellatsioonkaebuse eesmärk aga sisuliselt seada kahtluse alla Üldkohtu seisukoht mitmes õigusküsimuses, mis talle esimeses kohtuastmes esitati, eelkõige seoses institutsioonide põhjendamiskohustusega ELTL artikli 296 alusel või proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamisega. Nii ei saa lisaks apellatsioonkaebust tunnistada tervikuna vastuvõetamatuks, sest selles on täpselt näidatud vaidlustatud kohtuotsuse kritiseeritavad osad ning apellatsioonkaebuse aluseks olevad väited ja argumendid.
- 52 Järelikult tuleb apellatsioonkaebuse eri väidete põhjendamiseks esitatud konkreetsete argumentide vastuvõetavust hinnata käesoleva kohtuotsuse punktides 47–50 nimetatud tingimuste alusel, kui analüüsida iga väite raames esitatud konkreetsete argumentide vastuvõetavust.

Esimene väide

Poolte argumendid

- 53 Esimese väite kohaselt rikkus Üldkohus muudetud otsuse 2013/255 artiklite 27 ja 28 tõlgendamisel õigusnormi, pööras ümber tõendamiskoormise ja rikkus süütuse presumptsiooni põhimõtet.
- 54 Apellant väidab, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta otsustas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 64, et muudetud otsuse 2013/255 artiklites 27 ja 28 sõnaselgelt ette nähtud tingimus, mis puudutab seose olemasolu selle isiku, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, ja asjaomase režiimi vahel, muutus koos otsusest 2015/1836 tuleneva muudatusega eelduseks, et sellised seosed on olemas.
- 55 Apellant leiab, et muudetud otsuse 2013/255 artiklite 27 ja 28 lõiget 2 tuleb tõlgendada tihedas seoses mõlema artikli lõikega 3. Nii ei või nõukogu vastavalt lõikele 3 kanda nende isikute ja üksuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, isikut, kes ei ole või enam ei ole režiimiga seotud ega mõjuta seda. Muudetud otsuse 2013/255 artiklid 27 ja 28 näevad seega alati ette kahekordse tingimuse, et tuvastatakse, et ettevõtja mõjutab režiimi ning et tal on selle režiimiga piisav seos.

- 56 Apellant leiab, et kuna Üldkohus eiras muudetud otsuse 2013/255 sätteid, rikkus ta süütuse presumptsiooni põhimõtet ja pööras tõendamiskoormise ümber.
- 57 Nõukogu väidab, et hageja tõlgendus muudetud otsuse 2013/255 artikli 27 lõike 2 punkti a ja lõike 3 ning artikli 28 lõike 2 punkti a ja lõike 3 kohta on ilmselgelt ekslik.
- 58 Nõukogu järeldeb sellest, et Üldkohus kohaldas nende isikute ja üksuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, kandmise tingimusi õigesti ega pööranud tõendamiskoormist ümber.
- 59 Komisjon rõhutab kõigepealt, et nende isikute ja üksuste loetellu kandmist, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, reguleerivad uued tingimused, mis kehtestati otsusega 2015/1836, mis võeti vastu reaktsioonina Süüria režiimi katsetele hoida kõrvale liidu olemasolevatest piiravatest meetmetest.
- 60 Hageja argumendid ei ole selles osas vastuolus muudetud otsuse 2013/255 artiklite 27 ja 28 pelga lugemisega, kuna nende artiklite lõikes 2 on nüüd kehtestatud iseseisev tingimus nimetatud loetellu kandmiseks seitsme isikute kategooria jaoks, mille hulgas on Süürias tegutsevate juhtivate ettevõtjate kategooria, ning nende lõikes 3 on ette nähtud kolm olukorda, mille puhul ei kanta või ei jäeta isikut vaatamata sellele, et ta kuulub ühte neist seitsmest kategooriast, nende isikute ja üksuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid. Komisjoni arvates näitab mõlema artikli lõigete 2 ja 3 vastastikune mõju, et esineb teatav ümberlükatav eeldus, mis ei riku kuidagi süütuse presumptsiooni ega kujuta endast ka tõendamiskoormise lubamatut ümberpööramist.

Euroopa Kohtu hinnang

- 61 Mis puudutab argumenti, et Üldkohus on väidetavalt rikkunud muudetud otsuse 2013/255 artikleid 27 ja 28, siis tuleb korrata, et esialgsed tingimused nende isikute ja üksuste loetellu kandmiseks, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, põhinesid loetellu kantud isikute individuaalsel käitumisel, kuna selle otsuse artiklite 27 ja 28 lõikes 1 viidati üksnes „režiimist kasu saavatele või seda toetavatele isikutele ning nendega seotud isikutele“. Seda lõiget ei muudetud otsusega 2015/1836.
- 62 Kuna muudetud otsuse 2013/255 artiklite 27 ja 28 lõikes 1 kasutatud tingimus on üldine ning kuna nendes sätetes ei ole määratletud mõistet „kasu“, mis on saadud Süüria režiimi poliitikast, ega selle režiimi „toetamise“ määratlust, ega ka täpsustusi nende asjaolude tõendamise viisi kohta, siis on isiku nende isikute ja üksuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, kandmise põhjendatuse hindamine alati nõutav, et tõendada, et ta on Süüria režiimi toetanud või et ta on sellest kasu saanud (vt analoogia alusel 7. aprilli 2016. aasta kohtuotsus Akhras vs. nõukogu, C-193/15 P, EU:C:2016:219, punktid 51, 52 ja 60 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 63 Selle tingimuse sõnastuses ei esine nimelt ühtegi eeldust, et Süüria režiimi toetatakse, ei seoses Süüria peamiste ettevõtete juhtidega (vt analoogia alusel 7. aprilli 2016. aasta kohtuotsus Akhras vs. nõukogu, C-193/15 P, EU:C:2016:219, punkt 53), ega seoses juhtivate ettevõtjatega.
- 64 Otsuse 2013/255 artiklite 27 ja 28 sisu muudeti aga otsusega 2015/1836, millega lisati mõlema artikli lõikele 2 nõukogu poolt Süürias valitseva olukorra kohta tehtud hindamiste ja järelduste kohaselt seitse isikute kategooriat, kes kuuluvad kindlaksmääratud isikute rühmadesse ja kelle hulka kuuluvad selle lõike punktis a eelkõige „Süürias tegutsevad juhtivad ettevõtjad“.
- 65 Kuigi muudetud otsuse 2013/255 artiklite 27 ja 28 lõige 1 võimaldab alati isiku loetellu kandmist vastavalt üldisele tingimusele, mis põhineb sellel, et ta saab kasu Süüria režiimi poliitikast või et ta seda toetab, nähtub mõlema artikli lõike 2 sõnastusest siiski, et uued tingimused lisanduvad esialgsele tingimusele. Sellega seoses on muudetud otsuse 2013/255 artikli 27 lõike 2 punktis a selgelt märgitud, et „[l]iikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid“ nimetatud seitsme uue isikute kategooria suhtes.

- 66 Kuna nende seitsme isikute kategooria suhtes piiravate meetmete kohaldamise tingimused on sõltumatud otsuse 2013/255 artiklite 27 ja 28 lõikes 1 ette nähtud esialgsest tingimusest, siis piisab ainuüksi sellest, et nad kuuluvad ühte nendest seitsmest isikute kategooriast, et võimaldada vajalike meetmete võtmist, ilma et oleks vaja tõendada seost juhtiva ettevõtja staatuse ja Süüria režiimi vahel, ega ka seost nende juhtivate ettevõtjate ja selle režiimi toetamise või sellest kasu saamise vahel.
- 67 Seda tõlgendust kinnitab ka otsuse 2013/255 artiklite 27 ja 28 muutmise eesmärk.
- 68 Algul otsusega 2011/273 võetud piiravad meetmed ei võimaldanud nimelt sundida Süüria režiimi lõpetama repressioone, kuna viimane hoidis neist meetmetest süstemaatiliselt kõrvale, et jätkata tsiviilelanikkonna vastu suunatud vägivaldsete repressioonide poliitika rahastamist ja toetamist. Nagu nähtub otsuse 2015/1836 põhjendusest 5, leidis nõukogu, et olukorra jätkuvat tõsidust arvestades on vaja säilitada kehtivad piiravad meetmed, arendades neid edasi, säilitades samas sihipärase ja diferentseeritud lähenemisviisi, et paremini piiritleda teatud isikute ja üksuste kategooriaid, kellel on eriline tähtsus.
- 69 Selle otsuse põhjenduse 6 kohaselt tuli muuta isikute kandmise tingimusi nende isikute ja üksuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid. Arvestades asjaolu, et Süüria majandus on Süüria režiimi tiheda kontrolli all ning et äriühingud ja režiim on arendanud vastastikuse sõltuvuse suhet alates presidendi Bashar Al-Assadi algatatud majanduse liberaliseerimise protsessist, tuli esiteks asuda seisukohale, et senine režiim ei saanud püsima jääda ilma ettevõtete juhtide toetuseta, ja teiseks, et Süürias tegutsevate juhtivate ettevõtjate ring sai oma staatust hoida ainult tänu tihedatele seostele Süüria režiimiga.
- 70 Selles kontekstis osutus vajalikuks valida nende isikute ja üksuste, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, loetellu kandmise tingimused, mis põhinevad teatavate isikute staatusel, sealhulgas „Süürias tegutsevate juhtivate ettevõtjate“ staatusel, et takistada neil jätkuvalt osutast asjaomasele režiimile materiaalselt või rahalist toetust ning tõsta nende režiimile avaldatavat mõju arvestades survet režiimile endale.
- 71 Järelikult ei rikkunud Üldkohus õigusnormi, kui ta analüüsis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 64 muudetud otsuse 2013/255 artiklite 27 ja 28 lõiget 2 nii, et uued kehtestatud tingimused ja täpsemalt Süürias tegutsevate juhtivate ettevõtjate staatusega seotud tingimused on autonoomsed ja iseenesest piisavad, et õigustada piiravate meetmete kohaldamist, ilma et oleks vaja täiendavalt tõendada, et nad toetavad võimul olevat režiimi või et nad saavad sellest kasu.
- 72 Seda järeldust ei sea kahtluse alla apellandi argument, et Üldkohus analüüsis muudetud otsuse 2013/255 artiklite 27 ja 28 lõiget 2 eraldi, kuigi ta oleks pidanud seda tõlgendama tihedas seoses nende artiklite lõikega 3.
- 73 Sellega seoses tuleb tõepoolest tõdeda, et muudetud otsuse 2013/255 artiklite 27 ja 28 lõikeid 2 ja 3 tuleb tõlgendada koos, kuna lõike 3 kohaselt ei kanta või jäeta isikuid, kes kuuluvad mõnda lõikes 2 nimetatud kategooriasse, nende isikute ja üksuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, kui on piisavalt teavet selle kohta, et nad ei ole või enam ei ole režiimiga seotud või ei mõjuta seda või ei kujuta tegelikku kõrvalehoidumise riski.
- 74 Muudetud otsuse 2013/255 artiklite 27 ja 28 lõigete 2 ja 3 sellisest koostoimest ei tulene siiski mingil moel nõukogu kohustust tõendada, et on tuvastatud kahekordne tingimus, mis puudutab juhtiva ettevõtja staatust ja piisavate seoste olemasolu Süüria režiimiga.
- 75 Igal juhul tuleb märkida, et Üldkohus ei kohaldanud muudetud otsuse 2013/255 artikli 27 lõiget 2 ja artikli 28 lõiget 2 eraldi, vaid võttis arvesse ka kummagi artikli lõiget 3.

- 76 Nimelt kordas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 84 – mida aga käesolev apellatsioonkaebus ei puuduta –, et nende isikute ja üksuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, kandmiste tingimustes, mis on loetletud muudetud otsuse 2013/255 artiklite 27 ja 28 lõike 2 punktis a ja lõikes 3, on ette nähtud, et juhtivate ettevõtjate kategooria suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, välja arvatud juhul, kui on piisavalt teavet selle kohta, et nad ei avalda mingit mõju režiimile, või ei ole või enam ei ole sellega seotud või ei kujuta kõrvalehoidumise riski.
- 77 Vaidlustatud kohtuotsuse punktis 98, mida ei ole apellatsioonkaebuse raames samuti kritiseeritud, täpsustas Üldkohus veel, et esiteks ei nähtu ühestki nõukogu esitatud dokumendist, et apellant oleks olnud mõnes eespool nimetatud olukorras, mis õigustaks tema nime kustutamist nende isikute ja üksuste, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, loeteludest ning teiseks ei esitanud apellant ise ühtegi sellist tõendit.
- 78 Seega tuleb põhjendamatusse tõttu tagasi lükata apellandi argument, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta analüüsis muudetud otsuse 2013/255 artiklite 27 ja 28 lõikeid 2 eraldi.
- 79 Mis puudutab argumente, et Üldkohus on rikkunud süütuse presumptsiooni põhimõtet ja pööranud ümber tõendamiskoormise, siis tuleb korrata, et vaidlustatud kohtuotsuse punktis 64 ei tuginenud Üldkohus ühelegi eeldusele, vaid tugines üksnes objektiivsele, autonoomsele ja piisavale tingimusele, mis võimaldab õigustada isikute kandmist nende isikute ja üksuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid (vt seoses sellega 11. septembri 2019. aasta kohtuotsus HX vs. nõukogu, C-540/18 P, ei avaldata, EU:C:2019:707, punkt 38).
- 80 Käesolevas asjas analüüsis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 92–96 konkreetselt, kas põhjendust, et apellant oli Süürias tegutsev juhtiv ettevõtja, mis õigustab tema uuesti kandmist nende isikute ja üksuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, oli piisavalt põhistatud nõukogu esitatud dokumentidega, mis pärinevad aastatest 2011–2015. Märkides selle kohtuotsuse punktis 97, et apellant ei ole esitanud ühtegi tõendit, mis seaks kahtluse alla nõukogu väited ja neid toetavad dokumendid, ei jätnud ta mingil moel analüüsimata huvitatud isiku esitatud tõendeid ega pööranud ümber tõendamiskoormist, vaid leidis, et need ei võimalda kummutada nimetatud dokumentidest tulenevat järeldust (vt seoses sellega 11. septembri 2019. aasta kohtuotsus HX vs. nõukogu, C-540/18 P, ei avaldata, EU:C:2019:707, punkt 50).
- 81 Lisaks täpsustas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 98 pärast selle meenutamist, et loetellu kantud isiku suhtes võetud piiravaid meetmeid ei või jõusse jätta, kui on piisavalt teavet selle kohta, et ta ei ole või enam ei ole Süüria režiimiga seotud, et nõukogu esitatud dokumendid ei sisalda ühtegi tõendit selle kohta, et apellant on sellises olukorras, ning viimane ei ole ka esitanud selle kohta mingeid tõendeid.
- 82 Seda kinnitades ei asunud Üldkohus aga kuidagi seisukohale – nagu näib väitvat apellant –, et apellandil lasub kohustus tõendada, et nõukogu järeldused otsustes, mille tühistamist taotletakse, olid väärad või et tema kohta oli piisavalt teavet muudetud otsuse 2013/255 artikli 27 lõike 3 ja artikli 28 lõike 3 tähenduses, milles on märgitud, et ta ei ole või enam ei ole Süüria režiimiga seotud (vt seoses sellega 14. juuni 2018. aasta kohtuotsus Makhlof vs. nõukogu, C-458/17 P, ei avaldata, EU:C:2018:441, punkt 86).
- 83 Järelikult tuleb ka argumendid süütuse presumptsiooni rikkumise ja tõendamiskoormise ümberpööramise kohta põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.
- 84 Eespool toodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb esimene väide põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

Teine väide

Poolte argumendid

- 85 Teises väites kinnitab apellant, et kuna Üldkohus jättis kontrollimata, kas tal oli tõepoolest seos Süüria režiimiga, jättis ta vaidlustatud kohtuotsuse ilma igasugustest põhjendustest ja kinnitas otsused, mis ise on põhjenduste puudumise tõttu õigusvastased, kuna tema suhtes tehtud otsused, mille tühistamist taotleti, ei olnud põhjendatud tema ja asjaomase režiimi vaheliste sidemete olemasoluga.
- 86 Nõukogu leiab, et vastupidi sellele, mida väidab apellant, analüüsis Üldkohus esitatud tõendeid, mis näitavad, et hageja on Süürias tegutsev juhtiv ettevõtja, ning luges neid piisavaks.
- 87 Komisjon leiab, et kuna teine väide põhineb eeldusel, mis esimese väite raames osutus ekslikuks, tuleb see põhjendamatusse tõttu tagasi lükata. Igal juhul nähtub esimese väite analüüsist, et Üldkohus analüüsis olukorda üksikasjalikult ja põhjendas vaidlustatud kohtuotsust piisavalt.

Euroopa Kohtu hinnang

- 88 Kõigepealt tuleb tõdeda, et teine väide põhineb eeldusel, et nõukogu otsused, mille tühistamist nõuti, ei olnud põhjendatud ning et Üldkohus jättis kontrollimata, kas apellandil on Süüria režiimiga sidemeid.
- 89 Nagu esimese väite analüüsimisel juba meenutatud, analüüsis Üldkohus aga kõnealust olukorda üksikasjalikult ja põhjendas piisavalt oma otsust, mille kohaselt nõukogu võis piiravate meetmete kohaldamisel vastavalt muudetud otsuse 2013/255 artikli 27 lõikele 2 ja artikli 28 lõikele 2 tugineda Süürias tegutseva juhtiva ettevõtja staatusele, ilma et ta oleks pidanud tõendama, et asjaomasel isikul on Süüria režiimiga sidemeid.
- 90 Järelikult põhineb teine väide vääral eeldusel ja tuleb seega põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

Kolmas väide

Poolte argumendid

- 91 Kolmanda väite raames, mis käsitleb proportsionaalsuse põhimõtte rikkumist ja põhjenduse puudumist, meenutab hageja, et muudetud otsuse 2013/255 artikli 27 lõike 4 ja artikli 28 lõike 4 kohaselt võetakse kõik nende isikute ja üksuste, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, loetellu kandmise otsused vastu juhtumipõhiselt, võttes arvesse seda, kas meede on proportsionaalne meetme kestuse ja vajalikkuse seisukohast, mida hinnatakse eraldi.
- 92 Sellega seoses väidab apellant, et ainuüksi selle tingimuse ebapiisavus, mis käsitleb üksnes tema Süüria kodakondsust ja tema suhtes 2015. aastal võetud piiravate meetmete kestust, näitab, et need meetmed on ebaproportsionaalsed.
- 93 Mis puudutab nende meetmete vajalikkust, siis on vaidlustatud kohtuotsuses rikutud ka õigusnormi, kuna Üldkohus otsustas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 76 üldiselt ja mitte nii, nagu nõutud, individuaalselt.
- 94 Peale selle palub apellant Euroopa Kohtul oma õiguse raames kohtuasi lahendada tuvastada, et otsus 2015/1836 ja määrus 2015/1828 on õigusvastased osas, milles nendega kehtestatakse kriminaalõiguslikku laadi rahalised karistused, rikkudes 4. novembril 1950 Roomas alla kirjutatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 6 lõiget 1.

- 95 Tuginedes Üldkohtule esitatud menetlusedokumentidele, palub apellant Euroopa Kohtul rahuldada ka tema kahju hüvitamise nõuded.
- 96 Nõukogu väidab, et kolmas väide tuleb põhjendamatusse tõttu tagasi lükata, kuna Üldkohus analüüsis kõnealuste individuaalsete piiravate meetmete proportsionaalsust, korrates vaidlustatud kohtuotsuse punktides 73 ja 74 seda valdkonda puudutavat kohtupraktikat, ning kohaldas seda nimetatud kohtuotsuse punktides 75–77 käesolevas asjas.
- 97 Komisjon leiab samuti, et kolmas väide tuleb põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

Euroopa Kohtu hinnang

- 98 Tuleb korrata, et vastavalt Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 52 lõikele 1 tohib hartaga tunnustatud õiguste ja vabaduste teostamist piirata ainult seadusega ja nende olemust arvestades ning proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt võib nende õiguste ja vabaduste piiranguid seada üksnes juhul, kui need on vajalikud ning vastavad tegelikult liidu tunnustatud üldist huvi pakkuvatele eesmärkidele või kui on vaja kaitsta teiste isikute õigusi ja vabadusi.
- 99 Euroopa Kohtu praktika kohaselt nõuab proportsionaalsuse põhimõtte, et liidu õigusnormidega rakendatavad meetmed oleksid vastava õigusaktiga taotletavate õiguspäraste eesmärkide saavutamiseks sobivad ega läheks kaugemale sellest, mis on nende saavutamiseks vajalik (31. jaanuari 2019. aasta kohtuotsus Islamic Republic of Iran Shipping Lines jt vs. nõukogu, C-225/17 P, EU:C:2019:82, punkt 102 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 100 Seoses proportsionaalsuse põhimõtte kohtuliku kontrolliga tunnistas Euroopa Kohus liidu seadusandja ulatuslikku kaalutusõigust valdkondades, mis eeldavad poliitilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid valikuid ning milles seadusandja peab andma keerulisi hinnanguid. Ta järeldas sellest, et nendes valdkondades võetud meetme õiguspärasust võib mõjutada vaid selle ilmselge sobimatus pädeva institutsiooni taotletava eesmärgi saavutamiseks (vt eelkõige 28. novembri 2013. aasta kohtuotsus nõukogu vs. Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, punkt 120 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 101 Käesoleval juhul tuleb märkida, et nagu nähtub vaidlustatud kohtuotsuse punktist 72, ei vaidlusta apellant üldiselt piiravate meetmete ega ka tsiviilelanike suhtes vägivalda vastu võitlemiseks võetud meetmete õiguspärasust.
- 102 Üldkohus rõhutas aga vaidlustatud kohtuotsuse punktis 75, et käesoleval juhul on piiravate meetmete võtmine adekvaatne, kuna see kuulub üldise huvi eesmärgi alla, mis on esmatähtis nii rahvusvahelise üldsuse kui ka tsiviilelanikkonna kaitse seisukohast.
- 103 Selle kohtuotsuse punktis 76 lisas Üldkohus kõnealuste piiravate meetmete vajalikkuse kohta, et alternatiivsed ja vähem piiravad meetmed, nagu eelneva loa süsteem või ülekantud rahaliste vahendite kasutamise tagantjärele põhjendamise kohustus, ei võimalda sama tõhusalt saavutada taotletavat eesmärki, eelkõige arvestades võimalust kehtestatud piirangutest kõrvale hoida.
- 104 Seetõttu ja vastupidi sellele, mida väidab apellant, ei teinud Üldkohus üldist otsust, vaid võttis seisukoha käesolevas asjas käsitletava konkreetse olukorra suhtes.
- 105 Mis puutub kodakondsuse tingimust käsitlevasse argumenti, siis tuleb märkida, et nende isikute ja üksuste, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, loetellu kandmine ei ole seotud mitte Süüria kodakondsuse tingimusega, vaid Süürias tegutseva juhtiva ettevõtja staatusega.

- 106 Mis puudutab etteheidet asjaomaste piiravate meetmete kestuse kohta, siis tuleb tõdeda, et selliste piiravate meetmete raames peab nõukogu need korrapäraselt läbi vaatama, mis sisaldab iga kord asjaomase isiku võimalust esitada oma vastuargumendid ja esitada faktilisi asjaolusid, mis tema väiteid kinnitavad.
- 107 Sellega seoses võttis Üldkohus arvesse korrapärase läbivaatamise toimumist, et tagada nende isikute ja üksuste kustutamine, kes ei vasta enam nende isikute ja üksuste loetellu kandmise tingimustele, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, ning otsustas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 77, et apellandi nime uuesti kandmist neisse loeteludesse ei saa pidada ebaproportsionaalseks, kuna see kanne võib olla ajaliselt piiramatu.
- 108 Järelikult ei saa Üldkohtule ette heita proportsionaalsuse põhimõtte väära kohaldamist.
- 109 Seoses apellandi nõudega, et Euroopa Kohus tuvastaks oma õiguse raames kohtuasi lahendada, et Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 6 lõiget 1 rikkudes kehtestatud meetmed, mis sisaldavad kriminaalõiguslikku laadi rahalisi karistusi, on õigusvastased, tuleb märkida, et Üldkohus tuvastas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 65, et apellant ei ole vaidlustanud nende isikute ja üksuste loetellu, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, kandmise tingimuse õiguspärasust.
- 110 Arvestades aga Euroopa Kohtu kodukorra artikli 170 lõiget 1, mille kohaselt ei saa apellatsioonkaebuses muuta Üldkohtu menetluses olnud hagi eset, tuleb apellandi argumendid selle kohta, et muudetud otsuse 2013/255 artikli 27 lõike 2 ja artikli 28 lõike 2 sätted on liidu õigusega vastuolus, vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.
- 111 Mis puutub apellandi nõudesse, et Euroopa Kohus määraks tema nime kustutamise nende isikute ja üksuste loetelust, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid, nagu nähtub apellatsioonkaebuse sõnastusest, ilma et seda oleks muul viisil täpsustatud, siis tuleb korrata, et Euroopa Kohus ei ole pädev korraldusi andma (vt selle kohta 12. juuli 2012. aasta kohtumäärus *Mugraby vs. nõukogu* ja komisjon, C-581/11 P, ei avaldata, EU:C:2012:466, punkt 75, ning 25. juuli 2018. aasta kohtuotsus *Orange Polska vs. komisjon*, C-123/16 P, EU:C:2018:590, punkt 118).
- 112 Mis puudutab hageja taotlust, et Euroopa Kohus rahuldaks tema kahju hüvitamise nõuded, siis tuleb tõdeda, et selle nõude põhjendustes piiratakse viitamisega kõikidele Üldkohtule esitatud nõuetele, eelkõige kahju hüvitamise nõuetele.
- 113 Selline nõue ei vasta aga ilmselgelt põhjendamisinõuetele, mis on esitatud käesoleva kohtuotsuse punktis 49 korratud Euroopa Kohtu praktikas, seda enam, et selles ei võeta mingit seisukohta arutluskäigu suhtes, mille Üldkohus esitas selleks, et jätta rahuldamata esimeses kohtuastmes esitatud kahju hüvitamise nõue vaidlustatud kohtuotsuse punktides 101–108, milles ta kordab väljakujunenud kohtupraktikat liidu lepinguvälise vastutuse kohta ELTL artikli 340 teise lõigu tähenduses tema organite õigusvastase tegevuse eest, et järeldada, et nõutud tingimused ei olnud kõnesolevas asjas täidetud.
- 114 Järelikult tuleb hageja kahju hüvitamise nõue jätta vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.
- 115 Järelikult tuleb kolmas väide jätta osaliselt vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata ja osaliselt põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.
- 116 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb apellatsioonkaebus tervikuna rahuldamata jätta.

Kohtukulud

- ¹¹⁷ Vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida selle kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste lahendamisel, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna nõukogu ja komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja apellant on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb käesoleva menetluse kohtukulud apellandilt välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kaheksas koda) otsustab:

- 1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.**
- 2. Mõista kohtukulud välja George Haswanilt.**

Allkirjad